

Η ομιλία του Πατριάρχη στο Πατριαρχικό Συλλείτουργο στο στυγερό Στρατόπεδο Συγκέντρωσης στο Γιασένοβατς (Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης κ.κ. Βαρθολομαίος)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Όπως

είναι γνωστό, στις 10 Σεπτεμβρίου 2016, ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος χοροστάτησε στο Πατριαρχικό Συλλείτουργο που τελέστηκε στον χώρο του ναζιστικού Στρατοπέδου Συγκέντρωσης του Γιασένοβατς, με αφορμή την συμπλήρωση 75 ετών από την έναρξη λειτουργίας του προς τιμήν των εκατοντάδων χιλιάδων Σέρβων Νεομαρτύρων που βρήκαν εκεί φρικτό θάνατο. Στη διάρκεια της ομιλίας του ο Οικουμενικός Πατριάρχης τόνισε την αντίθεση του Οικουμενικού Πατριαρχείου σε κάθε μορφή ολοκληρωτισμού - εθνικού, θρησκευτικού, κοινωνικού, οικονομικού. Επίσης υπογράμμισε ότι «το δένδρο της Ορθόδοξης Σερβίας έχει ποτιστεί με το ατέλειωτο αίμα των μαρτύρων και για αυτό είναι και θα παραμείνει αθάνατο». Τέλος ο Πατριάρχης διάβασε στο εκκλησίασμα την συγκλονιστική επιστολή που απηύθυνε στους γονείς του, λίγο πριν την εκτέλεσή του, ο Ρωσογερμανός νεομάρτυς άγιος Αλέξανδρος Σμορέλλ, επίσης ένα από τα θύματα της ναζιστικής θηριωδίας.

Η Πεμπτουσία προσφέρει στους αναγνώστες της ολόκληρη την ομιλία του Οικουμενικού Πατριάρχη σε μετάφραση από τα σερβικά (πηγή: <http://www.mitropolija-zagrebacka.org>, πηγή φωτο: <http://www.spc.rs>).

«Μακαριώτατε και αγιώτατε Πατριάρχα Σέρβων κ. Ειρηναίε,
Αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί και συλλειτουργοί,
Σεβασμιώτατε αδελφέ, Μητροπολίτα Ζάγκρεμπ και Λιουμπλιάνας, κ. Πορφύριε,
Θεοφιλέστατε Αδελφέ, Επίσκοπε Σλαβονίας κ. Ιωάννη, Θεοφιλέστατοι άγιοι
αδελφοί, Επίσκοποι, Εξοχότατοι, Εντιμότατοι εκπρόσωποι των αρχών αυτής της
χώρας,
Αδελφοί και τέκνα αγαπητά εν Κυρίω,

Ο Κύριος μας έχει χαρίσει την ευλογία να τελέσουμε σήμερα στο Γιασένοβατς τη
Θεία Λειτουργία στη μνήμη των Αγίων Σέρβων Νεομαρτύρων του Ναζισμού, καθώς
και όλων αυτών που χάθηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, για να
σηματοδοτήσουμε την συμπλήρωση 75 χρόνων από την έναρξη της λειτουργίας
του απάνθρωπου και φοβερού αυτού στρατοπέδου εξόντωσης και να τελέσουμε
την αναίμακτη μυσταγωγία «υπέρ πάντων των προαναπαυσαμένων πατέρων και
αδελφών, μαρτύρων, ομολογητών ... και παντός πνεύματος δικαίου εν πίστει
τετελειωμένου», σε αυτόν τον τόπο του μαρτυρίου και του σταυρού, τον νέο
Γολγοθά, όχι μόνο του Σερβικού λαού.

Αυτή η ημέρα είναι ιδιαίτερα σημαντική για τον ευλογημένο Ορθόδοξο Σερβικό
λαό, ο οποίος πολλές φορές στις τραγικές στιγμές της ιστορίας του έχει δείξει
ισχυρή και ζωντανή την Ορθόδοξη πίστη του, η οποία τον έχει κάνει επί αιώνες να
παραμείνει ακλόνητος και να επιβιώσει, παρά τα προβλήματα και τις φοβερές
δυσκολίες που αντιμετώπισε. Προκειμένου να διατηρήσει την Ορθόδοξη πίστη του
ο Ορθόδοξος Σερβικός λαός μόχθησε, στερήθηκε, υπέφερε πόνους, έπαθε,

μαρτύρησε με γενναιότητα και αυταπάρνηση. Τα χαρακτηριστικά αυτά μας θυμίζουν και οι Νεομάρτυρες του Γιασένοβατς που τιμούμε σήμερα και οι οποίοι έχουν προστεθεί στους παλαιότερους Νεομάρτυρες από την περίοδο μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης, καθώς και στους προηγούμενους μάρτυρες των πρώτων χριστιανικών αιώνων. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης περιγράφει χαρακτηριστικά τη σημασία της παρουσίας των Νεομαρτύρων στη ζωή της Εκκλησίας μας ως εξής:

«Πράγματι, αυτό είναι ένα θαύμα που είναι παρόμοιο σαν ένας άνθρωπος που βλέπει μέσα στην καρδιά του χειμώνα εαρινά άνθη και τριαντάφυλλα, μέσα στην βαθύτατη νύχτα την ημέρα και τον ήλιο, μέσα στο ψηλαφητό σκότος το πιο λαμπρό φως, μέσα στον καιρό της δουλείας βλέπει την ελευθερία, και στην ώρα της τωρινής ασθένειας υπερφυσική δύναμη».

Παρόμοια συναισθήματα μας κατακλύζουν σε αυτόν το ιερό τόπο του μαρτυρίου εκατοντάδων χιλιάδων Ορθοδόξων αδελφών μας. Και εγώ ο Οικουμενικός Πατριάρχης, μαζί με τον Άγιο Νικόδημο, δοξάζω τον Θεό βλέποντας «κάτω από το βαρύ ζυγό της δουλείας τόσους αθλητές, οι οποίοι, προκειμένου να φυλάξουν την ελευθερία και την ευγένεια της χριστιανικής μας πίστης, περιφρόνησαν πλούτη, δόξα, ηδονές και κάθε άλλη σωματική απόλαυση, και παρέδωσαν με προθυμία τον εαυτό τους στο θάνατο.»

Η πρώτη επίσημη επίσκεψη της Μετριότητος ημών στη χώρα της Κροατίας έχει ιδιαίτερη συμβολική σημασία. Πρώτα απ' όλα ερχόμαστε για να τιμήσουμε αυτά τα «χειμωνιάτικα τριαντάφυλλα», τους Ορθόδοξους Σέρβους, αλλά όχι μόνο τους

Νεομάρτυρες που άνθισαν μέσα στον βαρύ χειμώνα του ναζισμού. Ναι, έχουμε έλθει για να τους τιμήσουμε και να τιμηθούμε.

Και ταυτόχρονα ήλθαμε για να αισθανθούμε την γλυκιά ευωδία, που απορρέει από αυτόν τον τόπο του μαρτυρίου σε ολόκληρη την οικουμένη, διότι οι μάρτυρες της Εκκλησίας μας είναι οικουμενικοί και ανήκουν σε όλο τον κόσμο. Εμείς, όμως, ως Οικουμενικός Πατριάρχης, έχουμε χρέος να ενισχύουμε και να υποστηρίζουμε την οικουμενική ενότητα, η οποία βασίζεται στους αγίους, την πολυτιμότερη κοινή κληρονομιά όλων των Χριστιανών.

Δεύτερον, η έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, η Κωνσταντινούπολη, πρωτεύουσα της πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, κατέχει μια ξεχωριστή θέση στην ιστορία όλων των σλαβικών λαών, δεδομένου ότι μετά από παράκληση του ευσεβούς Πρίγκηπος της Μοραβίας αγίου Ραστισλάβου, ο άγιος προκάτοχός μας Φώτιος ο Μέγας απέστειλε τους δύο ισαποστόλους, φωτιστές των Σλάβων, αγίους Κύριλλο και Μεθόδιο, τους Θεσσαλονικείς αδελφούς, για να εισαγάγουν τους λαούς στην καθαρή ορθόδοξη χριστιανική πίστη. Με τον τρόπο αυτόν, όλοι οι σλαβικοί λαοί έχουν αναγεννηθεί πνευματικά, και έχουν πάρει την ορθόδοξη ταυτότητά τους από την χριστιανική πηγή του Βυζαντίου και της Κωνσταντινούπολης. Επίσης έχουν τις αρχές της πολιτιστικής τους ταυτότητας και της πνευματικής κληρονομιάς τους στην Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως ως Μητέρα τους, η οποία ουδέποτε είχε την πρόθεση, ούτε και προσπάθησε να επιτύχει μια κοσμική επέκταση, όπως συμβαίνει δυστυχώς συχνά στις ιεραποστολικές αποστολές πολλών. Ο στόχος της Μητρός Εκκλησίας ήταν και παραμένει να αποκαλύψει τον Θεό στους αδελφούς που δεν Τον γνωρίζουν και να μεταπλάσει την ψυχή τους με τη χάρη του Θεού μέσω του ευαγγελίου του Χριστού, και τίποτα περισσότερο από αυτό.

Έτσι

λοιπόν, η παρουσία του Οικουμενικού Πατριάρχη, του διαδόχου των πατέρων και των γεννητόρων του Ορθόδοξου Σερβικού λαού, εδώ και τώρα στη Θεία Λειτουργία, η οποία πραγματοποιείται στη μνήμη και προς τιμή των Νεομαρτύρων του στρατοπέδου Γιασένοβατς και όλων των Σέρβων Μαρτύρων του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, ασφαλώς ενισχύει τους αρχαιότατους ιστορικούς δεσμούς Κωνσταντινούπολης και Σλάβων, οι οποίοι μάς ανάγουν στους δύο αδελφούς, τους οποίους εξάλλου αναγνωρίζουν, σέβονται και τιμούν όλοι οι χριστιανοί κάτοικοι της χώρας της Κροατίας, ως θεμελιωτές της πνευματικής παραδόσεως και του πολιτισμού τους.

Τρίτον, η παρουσία μας εδώ μαρτυρεί την αντίθεση του Οικουμενικού Πατριαρχείου σε κάθε μορφή ολοκληρωτισμού – εθνικού, θρησκευτικού, κοινωνικού, οικονομικού και κάθε άλλου. Η ελευθερία είναι ένα θείο δώρο στον άνθρωπο, το πιο πολύτιμο από οτιδήποτε άλλο. Ο Ναζισμός ανάγκασε τους ανθρώπους στις χώρες όπου επικράτησε να απαρνηθούν το θεόδοτο δώρο της ελευθερίας και να υποταχθούν στην τυραννία. Εμείς οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί πρέπει να απορρίψουμε τον πειρασμό του ολοκληρωτισμού και της εκδίκησης. Ήμασταν τα θύματα της ιστορίας, των περιστάσεων, της διεστραμμένης ανθρώπινης διανοίας και μεθοδολογίας. Απορρίπτουμε, ως εκ τούτου, κάθε μορφή τυραννίας και βίαιης επιβολής επάνω στον άλλο, και βαδίζουμε την οδό του Κυρίου, την οδό της ελευθερίας, της συμφιλίωσης, της αυταπάρνησης και της θυσίας. Η συμμετοχή του Οικουμενικού Πατριαρχείου σε αυτήν την εκδήλωση μνήμης και στην έκφραση τιμής στους Μάρτυρες του Γιασένοβατς συμβολίζει και

στέλνει το μήνυμα της συμφιλίωσης, της συγχώρεσης, της ανοχής, της αγάπης - μιας αγάπης η οποία δεν λησμονεί τις τραγωδίες του παρελθόντος, δεν λησμονεί

ια στιγμή
ωρίζει να

Εάν

σκεπτόμαστε και κηρύττουμε έτσι, πιστεύουμε ότι τιμούμε επάξια την μνήμη των Αγίων Νεομαρτύρων, την μνήμη των αθώων θυμάτων του Γιασένοβατς, την μνημη εκείνων που άφησαν την τελευταία πνοή τους στο στρατόπεδο αυτό του μαρτυρίου, την μνήμη όσων έχουν μόνο φαινομενικά ηττηθεί, όμως, με το μαρτύριό τους έχουν νικήσει τον κόσμο.

Το Πνεύμα του Θεού μέσω του Αγίου Ευαγγελιστή Ιωάννη λέει: «μακάριοι οί νεκροί οί έν Κυρίω άποθνήσκοντες άπ' άρτι. Ναί, λέγει τό Πνεϋμα, ίνα άναπαύσωνται έκ τῶν κόπων αὐτῶν· τά δε ἔργα αὐτῶν ακολουθεῖ μετ' αὐτῶν»(Αποκ. 14, 13). Ευτυχισμένοι είναι εκείνοι που έχουν αγωνιστεί και έχυσαν τον ιδρώτα και το αίμα τους για την Ορθόδοξη πίστη, και έτσι γίνονται μάρτυρές της. Αυτούς, τους αναρίθμητους αθλητές του Χριστού, η Εκκλησία προβάλλει καθημερινά στον πιστό λαό ως παραδείγματα της τέλει αγάπης. Αυτοί αποδεικνύουν έμπρακτα ότι το μαρτύριο είναι ο κλήρος κάθε Ορθοδόξου χριστιανού. Ωστόσο, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι μάρτυρες δεν είναι μόνο εκείνοι που θανατώθηκαν από τρομερούς εχθρούς εξαιτίας της πίστης τους, αλλά και εκείνοι που υποφέρουν, θλίβονται,

συκοφαντούνται, διώκονται άδικα, αλλά αντιμετωπίζουν με εμπιστοσύνη στο Θεό τις δύσκολες συνθήκες της ζωής, γιατί πίσω από τέτοια φαινόμενα κρύβεται η προσωπική φροντίδα του αοράτου ζωοδότου Θεού, και επειδή είναι και το δικό τους, αμέσως τους Ναζί

Αδελφοί

και τέκνα αγαπητά εν Κυρίω,
Αφού τελέσαμε σήμερα την λειτουργική μνήμη του αναρίθμητου πλήθους των Νεομαρτύρων του Γιασένοβατς, ας μην λησμονούμε ότι έχουν φύγει από αυτή τη ζωή με ένα τραγικό τρόπο, αλλά έφυγαν και με τη βεβαιότητα ότι υπηρέτησαν την αλήθεια και πέθαναν για την αλήθεια, έχοντας συνειδητοποιήσει βαθιά ότι αυτή η αλήθεια δεν είναι απρόσωπη, αλλά ταυτίζεται με την προσωπικότητα του Χριστού. Για αυτό τον λόγο επαναλαμβάνουν τα ίδια λόγια, τα οποία απηύθυνε προς τους γονείς του ως τελευταία παρακαταθήκη ένας άλλος Ορθόδοξος Νεομάρτυς, ο Αλέξανδρος Σμορέλλ, λίγες ημέρες πριν τον μαρτυρικό θάνατό του από τους Ναζί στις φασιστικές φυλακές του Μονάχου το 1943:

«Αγαπητοί μου Πατέρα και Μητέρα,
Σήμερα, με το θέλημα του Θεού, η επίγεια ζωή μου θα τελειώσει, προκειμένου να μεταβώ σε μια άλλη ζωή που δεν θα έχει τέλος, και όπου όλοι μας θα συναντηθούμε και πάλι... Δυστυχώς, αυτό το κτύπημα θα είναι πολύ πιο σκληρό για σας από ό,τι για εμένα, γιατί εγώ φεύγω με τη βεβαιότητα ότι με βαθιά πεποίθηση υπηρέτησα την αλήθεια. Όλα αυτά με αφήνουν με ήρεμη τη συνείδηση, παρά το

γεγονός ότι είναι κοντά η ώρα του θανάτου μου...

Σε λίγες ώρες θα βρίσκομαι σε μια καλύτερη ζωή, κοντά στη μητέρα μου και δεν θα αφήσω τίποτα πίσω μου. Θα αφήσω την καρδιά μου να αφήσω

Τα λόγια

«ποτέ μην λησμονείτε τον Θεό!!!» ακούμε σήμερα να μας απευθύνουν και οι μυριάδες των Μαρτύρων του Γιασένοβατς, που είναι το καύχημα του σερβικού λαού και της Ορθόδοξης Εκκλησίας του, και η κοινή δόξα και κληρονομιά της οικουμενικής Ορθοδοξίας. Οι άγιοι Νεομάρτυρες, μέσω του μαρτυρίου τους, απέδειξαν ότι η Εκκλησία είναι ζωντανή και ισχυρή, επειδή συνεχίζει να γεννά νέους υιούς με αληθινή Ορθόδοξη και μαρτυρική συνείδηση, με τους οποίους ωραίζεται και δοξάζεται και χαίρει με ανέκφραστη χαρά.

Εορτάζοντας σήμερα αυτήν τη χαρά και τη μνήμη του μαρτυρίου ως ανάσταση της ζωής και ως ομοίωση Χριστού, ολοψύχως ευχόμαστε την πλούσια ευλογία Του στον καθένα από εσάς, με τις πρεσβείες των αγίων Νεομαρτύρων του Γιασένοβατς και όλων εκείνων των Ορθόδοξων Σέρβων που μαρτύρησαν κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Σας καλούμε να κρατήσετε με όλες τις δυνάμεις σας τον θησαυρό της Ορθοδοξίας, τον οποίο έφεραν πρώτοι στους Σλαβικούς λαούς οι άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος, και για τον οποίο οι σήμερα εορταζόμενοι Νεομάρτυρες πρόσφεραν τη ζωή τους στον Χριστό. Αυτό θα το επιτύχετε σίγουρα αν πάντα συμμετέχετε ενεργά στη ζωή της Εκκλησίας και αν τηρείτε τις παραδόσεις της, «διώκοντες τήν ειρήνην καί τόν άγιασμόν, οὔ χωρίς οὔδεις ὄφεται τόν Κύριον» (Εβρ. 13, 14).

Το δένδρο της Ορθόδοξης Σερβίας έχει ποτιστεί με το ατέλειωτο αίμα των μαρτύρων και για αυτό είναι και θα παραμείνει αθάνατο. Αυτό το μήνυμα υποδεικνύει ο Οικουμενικός Πατριάρχης: Να είστε ασφαλείς κάτω από τη σκιά αυτού του δένδρου, ευλογημένοι ορθόδοξοι Σέρβοι, ώστε να καυχάται για σας η Μητέρα σας Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως, και να βαδίσετε τον δρόμο των πατέρων και των προγόνων σας, των ηρώων και των αγίων σας, ώστε να μπορείτε και εσείς, οι σημερινοί Ορθόδοξοι Σέρβοι με βεβαιότητα να λάβετε «τον στέφανον της ζωής», ο οποίος είναι πάντα το στεφάνι της χάριτος και της ευλογίας του Θεού. Αμήν.»